

Un vell que parla amb els gats i un adolescent amb nom de corb

Quim Pérez

Haruki Murakami ha obtingut un ascens meteòric fins a la primera divisió literària. Amb l'edició d'una novel·la original del 2002 tornem a preguntar-nos com és que ens agraden tant els seus llibres.

Els seus referents més evidents es troben en la narrativa nord-americana. *El vigilant en el camp de sègol*, de John D. Salinger, *El palau de la Lluna*, de Paul Auster, o l'obra de Kurt Vonnegut són títols que aquest *Kafka a la platja* evoca de manera evident. Les seves novel·les no presenten les habituals notes a peu de pàgina aclarint el significat dels termes japonesos, ja que gairebé no n'hi ha. Les històries succeeixen al Japó d'una manera inequívoca, però en un Japó que arriba a ser tan neutre i familiar com ho pot ser qualsevol racó dels Estats Units immortalitzat pel cinema.

A Murakami se'l considera un escriptor pop i els seus llibres van curullats de referents culturals. En aquesta novel·la trobem citats de manera abundant Prince, François Truffaut (Murakami ha descrit el protagonista com una mena d'Antoine Doinel de *Los cuatrocientos golpes*), Duke Ellington o l'*OK Computer* de Radiohead, entre d'altres. Però Murakami combina cultura pop amb alta cultura en un aliatge perfecte i així apareixen referències a Schubert, Beethoven, la tragèdia grega (de manera molt rellevant *Edip rei* de Sòfocles) o el clàssic nipó de Shikibu Murasaki *La història de Genji*.

Kafka a la platja és una novel·la d'iniciació. El jove de quinze anys Kafka Tamura abandona casa seva i fa un viatge d'aprenentatge fins a la ciutat de Takamatsu. Allà coneixerà companys bastant singulars i anirà a parar a la no menys estranya biblioteca Kōmura. Kafka s'enfrontarà a molts obstacles semblants als treballs d'Hèrcules: el sexe, l'amistat, el coneixement, l'amor, la solitud, etc. Mitjançant capítols alterns se'ns relata també l'epopeia del vell Nakata. Un ancià que va quedar amb el cervell gairebé buit per un estrany succés. És una mica totxo però pot parlar amb els gats i rep un encàrrec tan misteriós com fantàstic. A hores d'ara podem donar per bo que els adjectius que més escauen a la narrativa de Murakami són *misteriosa* i *estranya*. Aquest és un petit esbós d'un argument gairebé impossible de resumir. Murakami és un prestidigitador de les paraules que aconsegueix barrejar fets reals amb imaginaris, amb una lògica narrativa aplastant, sense que al lector li salti cap alarma. El relat llisca i llisca amb una prosa prou entenedora. Murakami no reflecteix la realitat sinó que la recrea a la seva manera, introduint força elements fantàstics, creant un món propi paral·lel al món real; talment com fa el cineasta David Lynch, amb qui sovint se'l compara.

Podem considerar que la novel·la és una mena de celebració del destí personal. Tots, grans i joves, llestos i enzes, tenim un destí personal que ens vindrà a trobar i al qual hem d'estar oberts. Trobarem obstacles que anirem esquivant amb ajuda d'altres persones que es convertiran en els nostres aliats en aquesta tasca. De fet, el final del camí, com al poema *Ítaca* de Kavafis, no importa tant com el camí mateix. El desenllaç de les seves novel·les es confús o poc lligat. Ens duu cap a un crescendo que no acaba de rematar, però no pas per descuit sinó fet a voluntat. L'existència humana no sempre culmina amb un final rodó i novel·lesc que confereix sentit a tots els esdeveniments anteriors, sinó que el més habitual és que restin fils per trenar i que molts interrogants quedin sense resposta. Talment com passa a la vida.

Murakami no sermoneja, no té cap ànim pedagògic, ni reparteix cap tipus de moralina. Malgrat això, al submergir-nos en la lectura de les seves addictives novel·les trobem una invitació indefugible a gratar en la nostra pròpia ànima, en els nostres somnis, ens els nostres desitjos. Murakami ens fascina, ens inquieta i ens sedueix alhora. No se'ns acudeix cap altra funció més digna que exigir-li a un relat.

Haruki Murakami

(Kyoto, 1949) Gran admirador de la cultura pop, dels films de terror i de la novel·la negra. Ha viscut als Estats Units, ha estat professor convidat a la Universitat de Princeton, ha rebut els més prestigiosos premis literaris del Japó i ha traduït diversos autors nord-americans, com Raymond Carver, Raymond Chandler, John Irving i Francis Scott Fitzgerald. Empúries li ha publicat *El meu amor Sputnik*, *L'amant perillosa* i *Tòquio Blues*. A Tusquets podem trobar *Crònica del pájaro que da cuerda al mundo*, i a Anagrama, *La caza del carnero salvaje*.

Títol original_ *Umibe no Hafuka*

Autor_ *Haruki Murakami*

Traducció_ *Albert Nolla*

Editorial_ *Empúries*

Pàgines_ *480*